

A nagybecskereki szabadelvűek gyűlése.

Nagybecskerek, december 27.

Nagy lelkesedéssel gyűltek össze karácsony első napján a város szabadelvű polgárai, hogy a magyar kormány, az országos szabadelvűpárt és első sorban annak vezére báró Bánffy Dezső miniszterelnök iránt való rendületlen bizalmuknak, törhetetlen ragaszkodásuknak minél imponzánssabb kifejezést adjanak.

Sok száz ember szorongott a kaszinó éttermében. Nincs városunknak az a nemzetisége, az a vallás, mely e gyűlésen ne lett volna képviselve s eljöttek a társadalom minden rétegéből való emberek, hogy a jelenlegi kormány hősi feláldozása mellett demonstráljanak.

A diplomás ember mellett ott láttuk nagyszámban a kereskedő és iparosvilág képviselőit, kik annyival szívesebben csatlakoztak a mozgalomhoz, mert hiszen ők fogják első sorban érezni a parlamenti helyzet nyomasztó hatását, azt a bizonytalanságot, mely megdermeszti egész közgazdasági életünket. Nemcsak a fővárosi kereskedő és iparos érzi azt, hogy a köz- és magánhitel kezd ingadozni az országgyűlési kisebbség kiméletlen és indokolatlan erőszakoskodása következtében, mely a magyar parlamentarizmus alapjait ássa alá.

A polgárság helyes politikai érzékéről tesz tanuságot az a körülmény, hogy ily viszonyok mellett egyedüli reménységét a szabadelvű pártban és annak kipróbált vezérében látja, kinek ismert erélye és megalkuvást nem ismerő bátorsága, miként az eddigi nehézségeket úgy ezt a bajt is képes lesz legyőzni.

Ennek a meggyőződésnek, bizalmának a párt és a vezér arravalóságában, adott tegnap tüntető kifejezést a nagybecskereki szabadelvűpárt. Annyival helyesebbnek kell tartanunk e demonstrációt, mert egyrészt kemény szavakkal elítélte a parlamentben most uralkodó anarchiát, másrészt bizalmukkal kitüntette azon férfiakat és különösen vezértüket, kik e nehéz napokban bátorsággal és elvhűséggel kitartanak a szabadelvűség zászlaja mellett.

A gyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

A kaszinó tágas éttermei már 3 óra után zsúfolásig megteltek választópolgárokkal, kik eljöttek, hogy elítéljék a kisebbség erőszakoskodásait és bizalmat szavazzanak annak a kormánynak, mely ily nehéz időkben sem hagyja el helyét, hanem biven kitart elvei mellett.

A jelen voltak közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Dr. Klein Mór, Steinbach Antal, Steinitzer Géza, dr. Krsztonosics Jenő, dr. Stern László, Reitter Oszkár, Hirtenstein Márk, Klein Isidor, Végh Károly, Bauer Pál, Fischer Mór, Mattanovich György, dr. Mencser Isidor, Temmer Samuel, dr. Haidegger Lejtes, Lindhof János, Halász Jenő, Rigó István, Kúhu János, Hiller József, Jókly Lipót, Hiller László, Hiller Arnold, Löwy Ignác, Krumenacker Mátyas, Reitter Oszkár, Emanuel György ifj., Rónay Jenő, Lauka Gusztáv, Szabó Ferenc, Weiss Isidor, Botka Béla, Bielek Mihály, dr. Fialowski Béla, dr. Hollaender László, Mayer Rezső, Kokits A. F., Lucsics Miklós, Freund Adolf, Fuchs Sándor, Eckstein János, Hegedűs János, Kovács Gedeon, Szávits Sándor, Demkó Vidor, ifj. dr. Demkó Pál, Demkó Endre, Deixner Lipót, Braun Mór, Lövy

Ignác, dr. Grandjean József, dr. Plechl Sándor, Bielek Antal, Oldal Antal, Fischer Lipót, Mayer Henrik, dr. Weiserschan József, Mangold Hermann L., Bányai Jakab, Funk Artúr, Wolfinger Viktor, Rottenberg Jakab, Kiss István, Rottenberg Henrik, Oppolzer Lajos, Serdic György, Urhegyi János.

Hádfy Döme, kir. közjegyző, a szabadelvűség e kipróbált bajnoka délután 4 órakor a következő nagy tetszéssel fogadott beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

Tisztelt polgártársak!

Az ország zilált viszonyai indítottak, hogy a párt értekezletét e mai napra kitűzve, Önöket a megjelenésre megkeressem, s midőn örömmel tapasztalom, hogy szép számmal megjelentek és közös ügyünk iránt érdeklődéssel viseltetnek, üdvözölöm Önöket, megnyitom az ülést és felkérem dr. Brájer Lajos urat a tolvázatásra.

Chaosz és zűrzavar uralkodik a parlamentaris politikában, ez lakozik a polgárok kedélyében is.

Nap-nap után — proklamációk, — a képviselőházban és azonkívül elmondott beszédek, nyilatkozatok és lazangó érzéssel megírt újságcikkkel szólnak a polgárok érzelmeihez és időt sem engednek, hogy az eltorzított igazságot kikeresessük ebből a zűrzavarból.

Az államrend meg és fenntartása vagy szétválása képezi ma a legfontosabb kérdést és e kérdés megoldásától függ alkotmányunk, szabadságunk és nemzeti jövőnk.

Az ellenzék áldatlan eljárása megakadályozta a törvényhozás komoly munkájának folytatását; a költségvetés nem tárgyaltott; az indemnyti javaslat törvényé nem vált és most azon a ponton állunk, hogy január elsejével beáll a törvényen kívüli állapot.

Hogy az államgépezet meg ne akadjon, hogy az anarchiának eleje vétsessék, a többséget képező országgyűlési szabadelvű párt kezébe vette alkotmányunk megvédését és kötelességtudó kitartással és hazafias buzgalommal sikra szállt a nemes cél elérhetésére.

Ez alkalommal néhány tag, — visszaélve megbízóik bizalmával, — kilépett a pártból, mely tény fölött hazafias kétségbeeséssel elmélkedhetünk, de az anyapárt iránti ragaszkodásunkat a maga teljességében fenntartjuk és e ragaszkodással ez alkalommal határozott és nyílt kifejezést adunk.

Vagyok látór mindezeknél fogva indítványozni:

Javaslat:

Hogy az anyapártnak a milliók érdekében kifejtett hazafias buzgó működéséért köszönetet szavazzunk és valamint iránta, ugy a kormány iránti bizalmunknak kifejezést adva, támogatásunkról biztosítsuk és ezt táviratilag a miniszterelnökkel közöljük.

Az első szónok

Lauka Gusztáv

volt. Veterán költőnk ifju tüzzel fejtette ki azt a politikai képtelenséget, hogy a kisebbség akar a többségen uralkodni. Zajos tetszést keltett beszédjének lendületes befejezésével, mely így szól: Bizalommal viseltetem a jelenlegi kormány iránt, mert meg vagyok győződve arról, míg a mi jó királyunk nem mondja azt „ti rossz uton vagytok“, addig az alkotmány nincs veszélyeztetve. Mert I. Ferenc József király, a mi rajongóan szeretett uralkodónk nemcsak az alkotmány megsértését, de még a megsértési kísérletet sem engedné meg. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Általános figyelem között szólalt fel ezután

Rónay Jenő főispán.

Feszélyesze van, mondja, állása általa nézetnyilvánításban, mert bizonyos oldalról szavainak őszinteségében okvetlenül kételkedni fognak, de mert nem az ország közönségéhez, hanem ismerős elvtársamhoz szól azon tudatban ismerteti meggyőződését, hogy a nagybecskereki szabadelvű párt egy szerény tagjának szavait félremagyarázni nem fogják. De félre tenné, mint mondja, a bölcselekedésből folyó óvatosságot még akkor is, ha nyíltan a nagyközönséghez kellene szólania, mert első sorban igaz magyar állampolgárnak érzi magát és mint ilyennek, nem szabad hallgatnia, mikor ezeréves alkotmányunk és gazdasági jólétünk van kockára téve. (Helyeslés.)

Az ezredéves alkotmány kockára van téve, nem szállal, hogy törvény nélkül fogják az országot kormányozni, mert hiszen a kormánynak szándékában volt törvényesen eljárni, (Élénk helyeslés) de ezen szándékában a kisebbség által korlátoztatik. (Ugy van!) De abban látja szóló az alkotmány megsértését, hogy az ország rovására személyi politikát us és ezen körben az alkotmányos többséget erőszakkal gátolja, szabad akaratának érvényesítésében. (Helyeslés) A parlamenti confusiók kezdetű, mi, kik a törvényhozáson kívül állunk, kétkedve aggódtunk a fölött, hogy az egymással szemközt álló párt közül melyik az erősebb, mert tudtuk nagyon, hogy a szabadelvűpárt helyiségeit számra nézve több képviselő látogatja, de gyanítottuk azt is, hogy a párt tagjainak némelyikét, egyéni érdek, hűség vagy személyes ellenszenv, kifelé huzza. Ma másként áll a dolog, mert a Tisza-féle törvényjavaslat aláírása óta, mi, a misera plebs contribuentis, is tudjuk, hogy a megtisztult szabadelvűpárt is alkotmányos többségét képezi törvényhozó testületünknek. Erre volt jó uraim! a Tisza-féle javaslat, ez nyitotta föl szemünket.

De veszélyeztetve van gazdasági jólétünk is, mert a politikai élet bonyodalmas volta folytán mindig tartózkodóbb lesz a külföldi tőke, sőt az itt elhelyezett tőkét is felmondogatják. Hogy hová fog ez vezetni, azt ma még senki sem tudja kiszámítani, de hogy jóra nem vezet az bizonyos. (Élénk helyeslés.)

A magyar alkotmány alapelveit a vérszerződés és az ugynevezett alaptörvények képezik. Ezekből tudjuk, hogy Magyarországot az alkotmányos többség kell hogy kormányozza. De mi tulhajtjuk a szabadelvűséget és engedjük, hogy a törpe, mindenféle politikai pártárgyalatból összetakolt kisebbség, alkotmányunk alapelveit, a többség akaratának érvényesülését megakadályozza.

Szólok igen helyesnek tartja, hogy nemcsak a parlamenti többség nyilatkozik a kisebbség eljárása ellen, de hogy alkalom nyitassék a választó közönségnek is, hogy nézetet nyilvánítson a mostan folyó üzemek felett. Szent meggyőződésem szerint az elnök indítványát elfogadom. (Leles éljenzés.)

A főispánnak nyugodt hangon elmondott tárgyilagos beszédét, melyet folytonos helyeslések szakítottak meg, percekig tartó éljenzés követte.

Nagy szónoki sikere volt

dr. Demkó Endrének,

e jeles késztettségű fiatal embernek, kinek szónoki tehetsége már az egyetemen is feltűnést keltett. A becskereki közönség ezuttal először gyönyörködött alakban és tartalomban kiváló beszédében, melyet lendülettel és lelkesedéssel adott elő.

Szólok a következőkben fejtegetni nézetait:

Szükség volt erre a mai értekezletre, a midőn ebben az országban, a melynek alkotmányát sokszor tépdeste, bontogatta idegen erőszak, most olyan elem támadja meg annak sark követ, a mely — én nem tudom hiszi-e magáról, de mindenesetre avval áltatja a hiszékeny tömeget hogy — magyar. Még az elnyomatásnak sokat panassal keserű éveiben is sértetlenül állott, alkotmányunk alapja, a parlamenti szolnokság. A magyar országgyűlés az idegen hatalommal szemben mindenkor bátran pauszolhatta el sérelmeit. Most a magyar kisebbség kényszeríti a parlament tagjait, hogy az országgyűlésen kívül nyilvánítsák véleményüket.

Szükséges volt tehát, ha képviselőink a maga illő helyén ebben megakadályoztatnak, összejönnünk itt, a hol érett polgárok tisztelik a meggyőződés szabadságát, nem azért, hogy egymást fölvilágosítsuk, hanem hogy emelt fővel nyilvánkoztassuk, hogy mi igenis hiszünk a szabad elvű többségben és kormányban és föllázad minden jogérzetünk és tiltakozik minden hazafiságunk a kisebbség erőszakoskodása ellen.

Ki kell mondanunk, hogy nekünk is drága az ország alkotmánya és megvédelmünk — ha erőszakkal, — inkább a törvény erőszakával, mint a szenvedély és gyűlölet izzó fegyverével. Mert ebben az áldatlan vitában a kisebbség mint végső argumentumot azt a közmondást állítja oda, hogy „az okosabb enged“; arról azonban, hogy ő legyen az okosabb, eleve lemond, mert kijelenti, hogy ő nem enged, legyen tehát a kormány okosabb. De mint minden érve, úgy ez is csak a frázis külszínére van alapítva és arra nem gondol, hogy csak akkor engedhet az okos, ha gyöngesége érzetében tudja, hogy jobb meggyőződését érvényesíteni nem képes.

Szükséges volt tehát hozzájárulnunk ahhoz, hogy majdan tanuskodhassék a történelem, a melynek érelapján a csengő frázisok nyomot nem hagynak, de a tettek acélvívővel vésődnek belé, arról, hogy a mikor a kisebbség az egész országot fölverő szavával hangosította, hogy csak ő menti meg az alkotmányt, de tényleg szenvedélyes elvakultságában csaknem porrá szarta azt, hogy akkor az ország szabad elvű többségének volt bátorsága és volt hozzá a szabad polgárok meggyőződéséből merített, elegendő ereje is, hogy szembeszállva minden gunnyal és szidalommal, az ősek vérén szerzett alkotmányt csorbítatlanul tarthatta meg az utódok számára.

Nagy figyelem között szólalt fel ezután

dr. Stern Lázár ügyvéd.

Soha ilyen válságos helyzetben nem volt alkotmányos életünk. Es én számolva az ózokkal, melyek jobbról is, balról is felhozattak — úgy találom, hogy az ellenzék magatartása sem nem igazságos, sem nem őszinte s nem egyezik meg a parlamenti gyakorlattal sem.

Azt állítja az ellenzék, hogy a közkormányzat szelleme hatalmi érdekeket szolgál, hogy a közigazgatás nem a törvény pártatlanság szellemében van vezetve, hogy az clique érdekeket támogat, de hát csak a mostani kormány alatt súlyodt ennyire a központi kormányzat és a közigazgatás? Nem ugyanaz-e ezen panasz már 25 év óta; nem ismétlődik-e ezen panasz, nem-e volt az állandó a 25 év óta bekövetkezett kormányváltások közepette? Mindannyian tudjuk, hogy igen; micsoda igazság van tehát az ellenzék eljárásában, amidőn mindama büntözkért, melyeket 25 év óta ismét, s melyek miatt az alkotmányos élet megbénításával fegyverétől mindaddig tartózkodott, épen ezen kormányval szemben alkalmazza?

Ha az eddigi kormányokkal szemben nem találta jogosnak s a parlamentáris szellemével megférőnek a most használt veszélyes fegyver alkalmazását, nem indokolt az a jelenlegi kormányval szemben sem.

Es a felpanaszolt viszás kormányzati állapot előidézésében az ellenzék sem menthető fel minden mulasztás alól. A lefolyt 25 év alatt feladata magasztalan álló ellenzék parlamentáris fegyverekkel és társadalmi agitációval is el tudta volna érní, a mit most imparlamentáris fegyverrel akar kiküzdéní.

De nem is őszinte ez az eljárás.

Mert ha az ellenzék azt hangoztatja, hogy lesserele az obstrukció fegyverét, ha más kormány áll a nemzet élére — úgy két alternativa lehetséges.

Vagy eláll az obstrukciótól, de egyttal biztosításokat követel a rendszer megváltoztatására. Es eestre a kormányalakítás föltételeit ő szabja meg, a jövőndő kormány programját ő írja elő, úgy hogy valójában nem kormány, de pártválságot követel, a szabadelvű párt abdikációját keresi, a melybe es mint párt soha nem mehet be, csakis feloszlása árán.

Ha pedig minden föltétel nélkül abbahagyja az obstrukciót s a szabadelvű párt tetszése szerint alakít kormányt, úgy az obstrukció nincs

eltemetve, csak pihen. Az ellenzék mindenkor visszatérhet, sőt mai álláspontjának logikai érjénél fogva vissza fog térni az obstrukcióra, ha úgy találja s egészen töle fog függni, hogy mikor találja úgy, hogy a rendszer nem változott, a régi maradt.

Es esetben még sem less őszinte abbéli kijelentése, hogy Bánffy lemondása esetén véglog eláll az obstrukciótól.

A francia forradalom vad tusái között, pedig ott ugyancsak nem volt válogatás az eszközökben, nem lett megtagadva az állami kormányzat normális vitelére szükséges indemnity. Az angol parlamentarizmus sem ismer ilyen esetet. Nálunk az 1848. évi parlament küzdelmeiben, pedig elkezeredett elvi tusák vivatata, szintén nem lett az alkalmazva.

Azt vitatják, hogy az ellezék elkezeredését az is magyarázza, miszerint a parlamenti váltó gazdaság hiányzik nálunk.

Amde magvan az más államban, hiszen tudjuk, hogy a 18 században 60 évig a whig párt, 40 évig a tory párt kormányzott szakadatlanul, ezen században pedig a parlamenti reform behozatala óta a 60-as évek közepéig 35 évig ismét a whig párt kormányzott szakadatlanul, váltakozás nélkül Angliában? Nincs váltó gazdaság Franciaországban sem. Belgiumban sem így rövid 20—30 évi időközökben, amint nálunk parlamentarizmus van.

Es az érv tehát nem állja meg a kritikát. Ep oly kevéssé az, hogy törvényteleniséget követ el a kormány, mert hiszen törvényes uton, a törvényhozás beleegyezésével óhajja a provizorium meghosszabbítását.

Már pedig a törvényhozás jogosítva van egy előbb hozott törvényt is megváltoztatni.

Angliában is kérdés tárgyát képezte ez.

Az amerikai gyarmatok elszakadása előtt történt. Az volt a kérdés: jogosítva van-e a parlament, egy létező törvény ellenére megadóztatni a gyarmatokat? A nagy commoner Pitt s vele együtt egy sereg parlamenti kiváló az vitatta, hogy nincs. A kormány azt, hogy van. S a mai Anglia a kormánynak adott igazat, jogelv ott is, hogy a parlament bármily törvény ellenére hozhat azsal ellenkező más törvényt. Igaz meggyőződéséből hozzájárul az elnök indítványához.

A sikerült beszédet élénken megélték.

Végül Bánffy elnök ny értelemben ki mondja a határozatot és köszönetet mondván a szép számmal megjelenteknek, az értekezletet zájós éjjelezések közepett berekeszti.

A miniszterelnök affaérje. Horánszky Nándornak az utolsó ülésben tartott beszédére bár Bánffy miniszterelnök sértő levelet intézett Horánszkyhoz, tudomására hozván, hogy eljárása sem jogos, sem tisztességes, sem férfias nem volt. Horánszky elküldötte erre segédeit a miniszterelnökhöz, azonban azsal az utasításal, hogy a fegyveres elégtételeit csakis fegyveres megtorlásnak tekintni, mire Bánffy segédei jegyzőkönyvbe vették, hogy a nyilatkozatot annak tekintik, hogy az általunk felsajnálott lovagias elégtételeit Horánszky megbízottai el nem fogadták. Egyben levelet írtak Bánffyhoz, melyben a történetekről értesítették.

Karácsonyest

gróf Harnoncourt Felixnél Écskán.

Írta: Lauka Gusztáv.

Aki a történetben a hűbéri kor hercegi, grófi és nemesi családoknak még atyáiktól fenmaradt családi hagyományos szokásaikról olvasott és alkalmat nyert azok utódainak várában, palotájában vagy kastélyában megfordulni, sőt a család körében elfogadtatni, csakhamar rájöhett, hogy többeknél belső életük hagyományos szokásai százasokon keresetül megőristettek. Gróf Harnoncourt Rudolf már I. Ferenc alatt a francia állami pónztár főigazgatója volt és szépségéről híres nevével magas életkorban helyeztettek örök nyugalomra a Merbihanban fekvő Vannes-i falucskában épült családi sírboltban.

En szerencés vagyok már négy éven át a karácsonyi estét a gróf Harnoncourt Felix écskai kastélyában tölthetni. E nagyuri sziveségért örökké megőrzendő hálával tartozom a grófnak, mert nemcsak az ősek ha yományos család szokásai elevenednek fel előttem, hanem társalgás kösben nem egyszer lelkének költői és idealiztikus nyilvánulásai is összeforrnak az én gondolkozásommal.

Országúrúen berendezett kastélyában, eltekintve a még emelkedő nagyuri berendezéstől, amely a trónörökös, Ferenc Ferdinánd főherceg, legközelebb mult látogatásának a következménye és nem is említve azt a termet, a melyben a

világ minden részéből általa lőtt vadakban és szelidebb állat-póldányokban a legrikább és legnemesebb fajok példányai vannak felmutatva, az egész kastély nagyszámu termivel és szobáival azonnal elérüja a házi gazdnak nemcsak kiváló izlését, hanem azt is, hogy nagyon sok világrézeket beutazva, nemcsak mulatott, hanem sokat tanult és tapasztalt is és összeköve azt a legmagasabb körökben nemcsak mint szivesen látott vendég, hanem többször mint bizalmas barát is, amit látott és hallott, költői lelkének keretében ömagának is hasznára és feltünésére nézve érvényesítette.

Mikor én délutáni öt órakor a házi ur által szívélyesen fogadtatva a nagyterembe léptem, már készen állott a karácsonyfa, száz mag száz apró viasztekeresével és drágábbnál drágább függelékével és a szokott falusi vendégek nagyobb része; a jószágigazgató, három lelkész és a házi orvos már jelen voltak. Amint Nagybecskerekéről a két szeretetreméltóan kedves kis gyermekek esteli hét óra felé hazatértek, a karácsonyfa viasztekeresét azonnal meggyújtották, sőt a terem egyik szegletében a görögtűz is árasztá már vakító fényugaraival, hogy az ünnepély még elragadóbb és tündéresőbb legyen. En költő vagyok, de azt a meglepetést és örömet, melyet a gróf festői esép leánya és fiacskája és a házi orvosnak hasonlóan igen szép kis leánykája éreztek, képtelen találok és tökéletesen leírni.

A vacsorát a gróffal csak kettesekén költöttük el a csakis egymás társaságában és bizalmas társalgásunkban élveztük át. A gróf valóban uri családokhoz mérten, nem ad sok ételt, de amit ad, annál izletesebbet, jobbat és drágábbat még a Mediciék, a XV. Lajosok, Medinacelli-k asztalánál sem találhatnánk.

Tessenek csak meghallgatni!

Volt olyan sucirozott hal, amelyet én soha sem ettem. A nevét nem tudom. Meglehet a gróf maga adta neki, mert mikor megnevezte, jó ízűen nevetett. Következett özderék, valami olyan mártással, amelyetől én nemcsak csuklani, hanem ránkötözni is kezdtem, hanem csakhamar olyan erős lepte meg idegrendszeremet, hogy székemből felugrottam és a gróftól homlokra csókoltam. Végül feladták a parmezán-omlettet és hogy álmaink az ez-regyél álmaikhoz hasonlítsanak, megittunk rájok egy liter Chateau Iquem-et és Chateau Latour-t. Másnap a Faure-féle reggeli nem emítve, szintén két eszéken következő menüt fogyasztottunk el:

Foketeleves miniatüre májgombócokkal. Assiatte: spárga és tengeri rák Rómából, körülövedve általa ismét nevetséges megnevezett gombókkal Estremadurából. Spínót, rástott fogolyal. Ó kétszer volt a spínótól, és háromszor a fogolyból. Fácna velluh és befőtt salátával. Végül pudding, amelynek lángjénál asivarragyítottunk, fekete kávé anisette-el, de ez már a nagyteremben, azután csibuk havannai dobánnyal.

A karácsonyi est alkalmával minden vendég és az udvarban minden szolgálattelvő kapott valami emléktárgyat. En egy szép asivarszikipkát kaptam és egy arany bevésőtű kicsi piztoljt, amely állítólag a jeruzsálemi Andrásé volt.

Adjon a Mindenható hosszú életet a grófnak és kötmilliomos feleségét!

Mikor Becskerekre értem, az egész világot fumigáltam.

HIREK.

Tájékoztató.

December 31. A kaszinó Szilveszter-estélye.

December 31. Kereskedő újak estélye.

Január 3. A t. gazdasági egyesület közgyűlése.

A villamos világításal ellátott gőzfűrdő reggeli 6 órától nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8 óráig urak részére.

— Személyi hír. Gróf Csokonics Endre v. b. t. t. ma Nagybecskereken idő-ött s részt vett a t. h. é. vasutak igazgatószági ülésén.

— Sztanics Kuzma j. A temesvári gör. kel. egyháznak gyásza van. Meghalt Sztanics Kuzma belvárosi esperes-plébános halvenhárom éves korában. Az ehuajt, a kit csengő szép hangjért a hívők „csalogány“-nak nevezték, 1867. óta működött Temesvárott, a hol közzseregetnek örvendett. Temetése hétfőn ment végbe a szerb székesegyházból, melyen az összes esperesi kerületek és hitközségek képviseltették magukat.

— **Ferenc Ferdinánd fhg. ajándéka.** Ferenc Ferdinánd főherceg annak emlékére, hogy nemrég több napig tartózkodott Ecskán, majd visszafelé menet megtekintette a vármegyebázát, — gróf Harmoncourt Félix közvetítésével Rónay Jenő főispánnak, nagy vörös bőrrámában saját címerével és kezálírásával ellátott arany díszítésű arcképet küldötte meg Dr. Dallmanics alispán kisebb, barna bőrkeretben, szintén arany díszítéssel és címerrel ellátott arcképet, Daniel főbíró pedig sötétzöld bőrrámában, ezüst díszítéssel és címerrel díszített arcképet kapott. Mind a három képen ez a felírás olvasható:

Ferenc Ferdinánd.

Azonkívül a három vasuti főtisztviselőnek, Hajda, Horniosok és Schölnasat uraknak gyémánt mell-tűt F. F. betűkkel és a koronával küldött. A főherceg, ki mint már említettük végtelen jól érezte magát Torontálban megig érte, hogy jövőre ismét eljön hozzánk.

— **Erzsébet királyné emlékszoberára** Rónay Olga főispánnak gyűjtőívén folytatólag befolyt:

	frt kr.
Róbert párizsi herceg	100.—
	összesen
	100.—
Ebbez az eddigi	912 85
Eredmény	1012 85
Előző gyűjtés	13707 63
Fösszeg	14720 48

Ebből 1012 frt 85 kr. a Torontáli takarékos hitelbanknál van gyűmölösőleg elhelyezve.

— **A kaszinó Szilveszter-estélye** iránt nagy érdeklődés mutatkozik városunkban. A rendezőség a következőképpen állapította meg a műsort: I. Hajdu C dur symphoniája nagy zenekarra; előadják: Necker János (karmester), Tolveth Oszkár, Weisz Zsigmond, Opert Sándor, Tolveth Károly, Hechs Márton, Bakálovich Plató, Bálinth Géza, Braun Győző, Todorcsák Miklós, Fülöp Jenő György és Tordai Izó urak. — II. Marci és Miska világhírű magyar zenebohócok fellépte. — III. Brixner „Állatserená”. Előadják: Necker János, Bálinth Géza, Tolveth Károly és Hechs Márton urak, zongorán kíséri Tolveth Oszkár. — IV. Bűvészeti mutatványok, Enyedy B.ától.

— **A társaságból.** A vármegyei urak tavaly már egy dicsegetes ujját honosítottak meg a vármegyeházán, a menyiben hetenkint bizonyos napokon ismerőseiket tea-estékre gyűjtötték maguk köré. Ezen jó szokás, mint értesülünk az idén ismételtetni fog és a tea-esték sorát Szilveszter napján Rónay Jenő főispán nyitja meg, kisélet után minden szombat este találkát adnak maguknak városuk előkelőségei. Az estékre meghívók a dolog természete szerint nem adnak ki és azok is, kik tavaly az összejöveteleknek részesei voltak, csak értesítést kaptak a — mondjuk — saison megnyitáról.

— **Orvosi jubileum.** Dr. Valovics Gyula tb. megyei főorvos, a kikindai közkórház igazgató főorvosa, f. hó 20-án ülte meg csendes családi körben orvosi működésének harminc éves jubileumát. A köztisztviselőben álló orvos, a ki igazi humánus lelkülettel felelt meg mindenkor nehéz hivatásának, a jubileum alkalmával számos barátjának, tisztelőjének üdvözlését fogadta. A közkórházban ünnepélyesen ülték meg a főorvos jubileumát. A kórház bejáratát feldíszítették és ott várták szeretett főnöküket, a betegek igaz barátját, az egész kórházi személyzet, — az épülő betegek, a kiknek a nevében a kórház gondnoka üdvözölte a jubiléust. Dr. Valovics Gyulát a váratlan meglepetés annyira meghatotta, hogy alig tudott szöveg jutni és könnyes szemekkel köszönte meg a figyelmet, az őszinte szeretet és ragaszkodás ezen szép megnyilatkozását.

— **Az orvosi nyugdíj-egylet választmánya** a tegnapi napon tartotta ülését az alispáni kisteremben, a melyen a helybeli tagokon kívül résztvettek Dr. Stricker (N.-Tószeg), Dr. Neumann (Ernestháza), Dr. Krsztovits (Temesvár), Dr. Singer (Ozora), Dr. Muraközy (Czernya), Dr. Kehrler (Pancsova). Az ülésen részletesen megbeszéltek az egylet pénzügyi kamatozó elhelyezését és a tagsági díjak chèque-ak utján való beszedését. Ugyisint az alapszabályok néhány pontjának intézkedése kimerítően értelmezett, főleg azon cselekvés, hogy egyik másik nehezményelt pont az egyleti életben akadályt ne képezhessen. Végül határozatba ment, hogy a tagsági díjak jövő év január hó elsejétől szetendők.

— **Vágó Pál vázlatai.** Vágó Pál, a kiváló festőművész a „Torontáli bandérium” c. képéhez készített vázlatokat az országos vörös kereszt-egylet torontáli főkéjének adományozta.

— **Leharapták a nyelvét.** Csókáról jelentik, hogy a szomszédos Monostor pusztán a minap egy fiatal szépséges menyecske majdnem áldozatul esett egy szerelmes ember merénylétének. Szemes János fiatal parasztságza szerelmi viszonyt folytatott Szabó Viktória monostori korcsmárosnéval. A viszonyt nem régiben megszakította a fiatal menyecske és hallani sem akart többé a fiatal gazdáról. Szemes a minap késő este megjelent a pusztai csárdán és bezörgött az ablakon, rimánkodva kérte a menyecskét hogy, bocsássa be. Miután a menyecske újból elutasította, arra kérte a menyecskét, hogy az ablakon át adjon neki legalább buszusól egy csöket. Mikor a fiatal nő csokra nyújtotta ajkát, a szerelmes gazda bosszúból leharapta nyelvét. A boldogtalan fiatal asszony ajultan rogyott össze és édes anyja még azon éjjel elszállította a zentai közkórházba ápolás végett. Szemes ellen pedig a törökkanizsai járásbírósnál megindították a vizsgálatot.

— **Rác Gyula kiténtetése.** Ferenc Ferdinánd főherceg Rác Gyula cigányprimásnak, egy érem mellét küldött.

— **Ujví gratulációk megváltása.** Marczar Lipót és neje az ujvíi közönségtől való megváltás címén 5 frtot adtak jótékony célokra; és pedig az „Iskola gyermekbarát” egylet levelesztőjének 3 frtot, a „Nagybec keréki jótékony nőegylet” nek pedig 2 frtot küldöttek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Zsivánovits ur, a Lloyd-társulat főpincére 3 frtot küldötte a köns. iskola 3 szeványorsu tanulója számára karácsonyi ajándékkul. E nemeslelkű ajándékát az intézet nevében e helyen is köszönetet mond. Beadan Károly igazgató.

— **A Horgony-Pain Expeller** igazi, nép szerű házi szerre lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvény-nél, csuszál stb.-nél a Horgony Pain Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásúnak bizonyultak, sőt járványkórnaál, minő a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő házi szer jó eredményel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Richter féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter féle Horgony-Liniment” kérendő és a „Horgony” védjegyre kérünk figyelni.

Táviratok.

Országgyűlés

(A képviselőház ülése december 27-én.)

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Madarász korelnök 1/2, 12 órakor nyitja meg az ülést. A legutóbbi ülés jegyzőkönyvének felolvasása közben lép be Szilágyi Dezső, kit az ellenzék zajos éljenzéssel fogad.

Napirend előtt felszólal Bolgár Ferenc, kérdést intézvén a miniszterelnökhöz Széchenyi grófnak ő Felsége személye körüli miniszterévé való kineveztetése tárgyában.

Báró Bánffy rögtön felelt az interpellációnak kijelentvén, hogy a kinevezés a királynak személyes aktusa, mely vita tárgyát nem képezheti. Különben Széchenyi gróf nagytehetségű ember és úgy képességeit, mint jellemét illetőleg méltó a miniszteri állásra. A kormány e tekintetben is kifogástalanul járt el.

A Ház az ügy fölött napirendre tér. A képviselőházban egyébként igen nyugodt a hangulat. A folyosókon mély csend uralkodik. Bánffy választát is a legnagyobb csendben hallgatták.

Következik a napirend, az elnök-választás napjának kitűzése. Az első szónok Dr. Demkó Pál volt, ki a jobb oldal zajos helyeslése mellett fejtekte ki a kor-

mány álláspontját és igen sikertelen polemizált az ellenzékkel. Talpra esett beszédjét a szabadelvűpárt padjain zajosan megéljenzették. Ezután.

Sima Ferenc szólalt fel, kinek beszédje előtt a képviselők tömegesen kivonultak a folyosóra.

Rohonczy a disszidenseknél

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rohonczy Gedeon, törökbecsei kerület országgyűlési képviselője ma belépett a disszidensek táborába.

Tömeges affairék.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A miniszterelnök és Horánszky Nándor között felmerült affér újabb affairéket szült. Fejérváry báró és Gajáry Ödön ugyanis Károlyi István grófnak és Szemere Miklósnak, mint Horánszky segédeinek nyilatkozatában azt a passzust, hogy az előzmények után a lovagias elintézéshez hozzá nem járulhatnak, magukra nézve is sértőnek találták s ezért elküldték gróf Károlyihoz és Szemeréhez segédeiket, Münnich Aurél és Daniel Gábor személyében, hogy provokálják őket.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Horánszky Nándor a „Magyar Ujság” mai vezérezikke által sértve érezve magát, Gajáry Ödönhöz elküldte segédeit: Szentiványi Árpád és Ivánka Oszkár képviselőket, hogy magyarázatot, illetve elégtételt kérjenek.

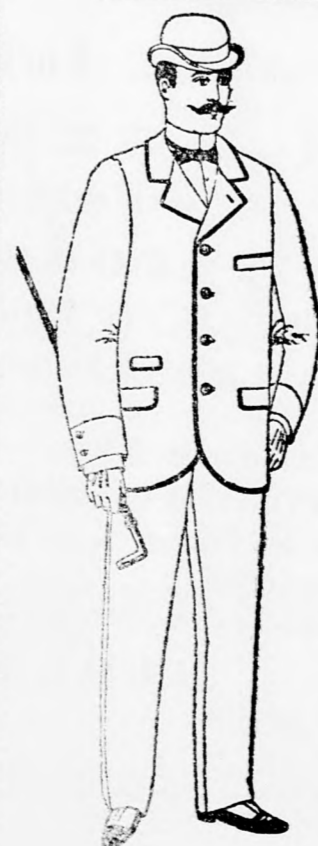
Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata. Feladatott d. u. 4 órakor). A párbajügyekben szereplő segédek a következők: Gróf Károlyi István részéről Károlyi László és Elek Gusztáv; Horánszky részéről Justh Gyula és Boltgár Ferenc; Szemere Miklósi Szentiványi Árpád és Ivánka Oszkár; báró Fejérváryé egyrészt Aczél Béla és Daniel Gábor, másrészt gróf Tisza István és Münnich Aurél; Gajáry Ödön segédei valamennyi ügyben gróf Tisza és Münnich Aurél.

Szabadelvű tüntetés Pancsován.

Pancsova, dec. 27. (Telefonjelentés.) A pancsovai járás szabadelvű választói a mai napon Bohus Károly franzfeldi lelkész elnöklése alatt gyűlést tartottak, melyen közel 500 választópolgár vett részt. A gyűlésen élénken megvitaták a jelenlegi politikai helyzetet, végül gyhangulag elhatározták, hogy a szabadelvű zászló mellett híven kitartó kormányt és különösen annak vezérét, báró Bánffyt üdvözlük és további támogatásukról biztosítják.

H I R D E T É S.

Karácsonyi és ujvíi ajándékok.



Férfi öltöny 8 frt
 Fiu öltöny 5 frt
 Fiu öltöny kisebb 2frt 50kr.
 a legnagyobb választékban leszállított áron Kovács Gedeonnal, Nagybecskereken.
 1078-I-X.6

VASUT-ÜGYEK.

11860. sz. 1898. Torontáli helyi érdekű vasutak.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. cz. közönség tudomására hozni, miszerint 1899. évre a következő fényképpel ellátott évi bérletjegyeket léptetjük életbe:

a) A torontáli helyi érdekű vasutak összes 1899. évi január 1-én üzemben lévő saját vonalaira

- I. osztályu utazásra 600 koronáért;
- II. " " 450 "
- III. " " 300 "

b) csupán a nagybecskerek—pancsovai vonalra II. osztályu utazásra 120 koronáért;

c) csupán a nagybecskereki—szombolyai rendes nyomtávu vonalra II. osztályu utazásra 120 koronáért;

d) csupán a nagybecskerek—verseci vonalra II. osztályu utazásra 120 koronáért;

e) csupán a nagybecskerek—temesvári vonalra II. osztályu utazásra 120 koronáért;

f) csupán a nagybecskerek—alibunári vonalra II. osztályu utazásra 120 koronáért;

g) csupán a nagybecskerek—új-szombolyai keskenyágányu vonalra II. osztályu utazásra 100 koronáért;

h) a temesvár—módsi h. é. vasut vonalra:

- I. osztályu utazásra 80 koronáért;
- II. " " 60 "
- III. " " 40 "

Es összes bérletjegyek csak egész évre adnak ki a helyi forgalomra, avagy a külön vonatokra nem érvényesek;

i) a nagybecskerek bégapart—nagybecskerek-vámházi-vonal helyi forgalmában II. osztályu utazásra 60 koronáért adnak ki külön bérletjegyek.

Ezen bérletjegyek folyó évi december hó 31-ig az évi bérletösszeg lefizetése és egy látogatójegy nagyságu fénykép beküldése mellett a torontáli helyi érdekű vasutak üzemeltetésénél válthatók ki.

Nagy-Becskereken, 1898. évi december hó 10-én.

Az igazgatóság.

Hirdetések.

9189. sz. 1100-2.2

Arverési hirdetmény.

Kumán község előljárósága közhírré teszi, hogy a községi legelő folyó évi december 30-án d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen hasznábérbe adatni fog 1899. évi használatra.

Kikiáltási ár 15.000 frt, bánatpénz 500 frt.

Kelt Kumánon, 1898. december 19. napján.

Kumán község előljárósága.

Aracs község előljáróságtól.

6941. szám 1898.

1098-3.2

Arverési hirdetmény

Alulírott község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az aracsi községi közlegelő utáni beszedési jog 1899. évi január hó 23-án délelőtt 9 órakor megtartandó árverésen egy évre hasznábérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 27.000 forint. Együttal közhírré tétetik, hogy a „Málta“ és „Szent Mihályac“ féle községi legelők 1899. január hó 21-én délelőtt 9 órakor hasonlóan egy-egy évre hasznábérbe adatnak.

Az árverési feltételek a községi jegyzői hivatalnál betekintheők.

Kelt Aracson, 1898. évi december hó 21-dikén.

Rankovits Szvetozár. Neatnicza Zsiva,
jegyző. bíró.

Ki akar sok pénzt keresni?

(havonta 3-400 márkát) kocsikáztatás és költség nélkül, az küldje be czimét „W. 99.“ alatt Domke Ferencznek Leipzig-Lindenau.
1019-15.10

Karácsonyi és ujévi ajándékok.



Női gallérok, Női felöltők, Leány kabátok, Leány felöltők mélyen leszállított árákon a legnagyobb választékban Kovács Gedeonnál, Nagybecskereken. 1078-II-X.5

Hirdetések

felvételnek

ez a lap kiadóhivatalában.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy a Gizella-parton 2755. sz. a. Kurländer-udvar Telefon 89. sz.

elsőrendű **száraz tűzifa** és Wildensteinsegen—Richterhof-féle

legjobb **porosz szalon-köszén** számára második elárusító helyet nyitottam és igyekezni fogok tisztelt vevőimet szolid és pontos kiszolgálás által mindenkor kielégíteni.

Korona-utca 585. szám alatti eddigi fatelepemen ezután is elsőrendű **tűzifa és valódi porosz szalon-köszén** szolgáltatok ki és kérem a t. közönséget, hogy eddigi jóindulatát ezután is tartsa meg irántam. 668-75.68

Kiváló tisztelettel
Telefon 35. sz. **KURLÄNDER IMRE.** Telefon 35. sz.

A Kurländer-udvarban még egynehány újonnan épült üzlethelyiség bérbeadandó.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

6

huzásra érvényes ujságíró sorsjegy
ára csak
1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény à 20.000 kor. stb.

Első huzás
visszavonhatatlanul
már jövő héten.

Sorsjegyeket ajánl:

Nagybecskereki takarékpénztár.
Nagybecskereki népbank r.-t.
„Torontál“ kiadóhivatala.

1102-10.2